

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete a Parlamentben

2008. május 28-án, az Országház zsúfolásig megtelt Felsőházi termében **Szili Katalin** köszöntőjével* kezdődött a Magyar Könyvtárosok Egyesületének rendezvénye, a *Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal* című programsorozat ünnepélyes zárókonferenciája. Az országgyűlés elnökének szavait **Ambrus János**, az Országgyűlési Könyvtár főigazgatója levezető elnöki minőségében tolmácsolta a több mint 350 fős, főként könyvtárosokból álló hallgatóságnak.

Az MKE programsorozata igazolta a 2007. szeptember 12-én megtartott nyitókonferencián alap gondolatként elhangzottakat, miszerint a versenyképesség a XXI. század tudásalapú gazdasági szféráján túl minden területen fontossá vált. A könyvtárosok elsőként fogalmazták meg ennek lényegét, elsőként vizsgálták meg, hogyan lehet a korszerű könyvtárakban az elérhető erőforrásokat megismerni, megismertetni, hogyan tudnak megfelelni a könyvtárak és a könyvtárosok az új elvárásoknak, az állampolgárok igényeinek.

A konferencia első előadójaként **Schneider Márta** kulturális szakállamtitkár a hazai könyvtári rendszerről beszélt. Kiemelte, hogy az ország versenyképességéhez nemcsak a könyvtárosoknak, de magának a könyvtári rendszernek is versenyképesnek kell lennie. A XXI. századi használó igényeinek megfelelő könyvtári szolgáltatások kialakítása a cél: igazodás a közösség igényeihez, a használók középpontba helyezése, kapcsolatteremtés a kiszolgált közösséggel. A közvetlen hangvételű, ugyanakkor szakmailag pontos és fontos elemzésben összehasonlító adatokat hallottunk a regisztrált olvasók, a könyvtárhasználók, az internet használók, a távhasználók, a könyvtárközi kölcsönzések 2002-es és 2006-os száma dataira vonatkozóan. Bár több területen is jelentős a növekedés (különösen kiugró az internethasználók [229%] és a távhasználók [529%] esetében), mégsem lehe-tünk elégedettek. További célként konkrét esélyteremtéssel kell biztosítani az egyenlő hozzáférést a tudáshoz, a dokumentumokhoz. A könyvtári szolgáltatások színvonalát minden lehetséges eszközzel növelni kell, elsősorban a korszerű infokommunikációs technológia felhasználásával, amely jelentős lépés ahhoz, hogy az információáramlás kezelésének képessége, a digitális írástudás az egyének számára nagy jelentőségű készségként jelenjen meg. Uniós források állnak rendelkezésre az integrált közösségi szolgáltató terek megvalósításához, ahol a könyvtári stratégiában is megfogalmazott célok többek között a szükséges anyagi háttér és a korszerű infrastruktúra biztosításával, valamint az országos szolgáltatások (EBS-CO, Országos Dokumentum-ellátási Rendszer, Magyar Digitális Képkönyvtár stb.) igénybevitelével és használatásával érhetők el.

Skaliczki Judit, az Oktatási és Kulturális Minisztérium főosztályvezető-helyettese a könyvtárak és a könyvtárügy fejlesztési lehetőségeit foglalta össze a

---

* A házelnök asszony levelét teljes terjedelmében közöljük beszámolónk után. – *A szerk.*

2008–2013 közötti időszakra vonatkozóan. Az ágazati irányítás feladatait és lehetőségeit az alábbi négy fő téma köré csoportosította:

- stratégiák, koncepciók megalkotása,
- megfelelő jogszabályok kidolgozása,
- fejlesztések tervezése,
- folyamatos értékelés és a szakfelügyelet ellátása.

A megvalósításhoz adott a 2007-ben elfogadott stratégia, ennek nyomán a tárca a szakma széleskörű bevonásával tevékenykedik. A fejlesztések kontextusában az országos szinttől az egyes emberig vezet az út, a megvalósításhoz pedig a megfelelően kialakított stratégia mellett szükség van magas szintű szakmai felkészültségű könyvtárosok részvételére és a szükséges finanszírozási forrás meglétére. A könyvtári szolgáltatások kialakítását és közvetítését országos és térségi szinten, valamint az egyes könyvtárakra vonatkozóan az IKT infrastruktúrafejlesztés teszi lehetővé. Része ennek nagy kapacitású szerverek működtetése éppúgy, mint a fogyatékkal élők ellátásához szükséges épületátalakítások elvégzése. A számítógépek beszerzése, üzemeltetése, használata; az elektronikus olvasóazonosító rendszer, könyvtárbusz vagy épületen belüli bármilyen korszerűsítés megvalósítási lehetőségét a TIOP 1.2.3. „Tudásdepó-Expressz” Pályázat (3,2 milliárd Ft) adja. Az országos elektronikus szolgáltatások (ODR, országos lelőhely-nyilvántartás) és az ezekre épülő helyi könyvtári szolgáltatások (adatbázisok, információs és webes szolgáltatások, kulturális, digitális tartalmakhoz való on-line hozzáférés stb.) bevezetését a TÁMOP 3.2.4. „Tudásdepó-Expressz” Pályázat (8,3 milliárd Ft) segíti. A könyvtári együttműködések (közös adatbázisok, közös szolgáltatásra alkalmas infrastruktúra stb.) megvalósítására a TIOP 1.3.4. „Regionális Tudástárak” Pályázat (4 milliárd Ft) ad lehetőséget. A pályázási feltételekről, a kiírás időpontjáról és további részletekről a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, illetve az OKM honlapján lehet tájékozódni.

Pásztóhy András miniszteri biztos (Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium) a vidékfejlesztés komplex fogalmán belül a kulturális vidékfejlesztéssel kapcsolatos alapelveket és feladatokat ismertette, kiemelve, hogy könyvtári rendszer is része minden olyan fejlesztő tevékenységnek, amely összességében a vidéket érinti. Képet kaptunk az EU-hoz való csatlakozás előtti és utáni lehetőségekről, majd az előadó a 2007–2013 közötti, az Európai Bizottság által 2007. szeptember 19-én elfogadott Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot ismertette, amely sikeres megvalósulásának feltételei többek között az összehangoltság a mezőgazdaság korszerűsítésében, a környezetvédelemben, a munkahelyteremtésben, a kulturális örökség megőrzésében, a közösségfejlesztésben. Ezen a területen is eddig nem ismert anyagi források állnak rendelkezésre pályázatok formájában. Nagy hangsúlyt kap a programon belül a vidéki életminőség javítása, amely elsősorban az 5000 fő alatti lélekszámú községekben a természeti és kulturális örökség megőrzésével és az ehhez kapcsolódó képzéssel és ismeretterjesztéssel épületek külső felújítására, rendezett településkép, közösségi terek kialakítására vonatkozik – ez a program különösen fontos találkozási pontot jelent a könyvtári stratégiában a kistelepülésekkel kapcsolatosan megfogalmazott célokkal.

A versenyképesség fogalmában az emberi tényezőnek kiemelt szerepe van. A használóknak információs szakemberekre van szükségük – olyan emberekre, akik

igazán jól ismerik a munkát, amelyet végeznek, és hatékony módon tudnak értéknövelt szolgáltatást nyújtani. A „versenyképes projekt” keretében mind a nyitókonferencián, mind a vidéki programokban nagy hangsúlyt kapott a könyvtáros kompetenciák kérdése. A záró konferencián **Eric Sutter** a tájékoztatási és dokumentációs szakemberek franciaországi egyesülete (ADBS) és a CERTIDOC konzorcium titkársága képviselőjében arról beszélt, hogy a kompetencia általában kombinációja a tudásnak, a készségeknek és a tulajdonságoknak. Kiemelte, hogy a könyvtárosnak már nem elegendő a tudása megszerzését igazoló diploma, az azt követő továbbképzéseket igazoló okirat, hanem szükség van olyan minősítésre, amellyel a tudására alapuló, de annál sokkal összetettebb kompetenciát tudja bizonyítani munkáltatója, a használók és saját maga előtt is. Az európai minősítés folyamatát az ISO/CEI 17024:2003 számú nemzetközi szabvány szabályozza. Szakmai egyesületek összefogásával a kompetenciák értékelésére és elismerésére megjelent a *LIS Euroguide*, vagyis „Az európai információs szakemberek kompetenciái és tulajdonságai” címet viselő kiadvány, amely 33 szakterületet határoz meg és ír le, ezeket négy-négy szintben különböző tevékenységek példáin keresztül részletezi (3. kiadása 2009-re várható). Az útmutató részeként jelent meg „Az európai információs szakemberek minősítési szintjei”, a CERTIDOC amelyről a nyitó konferencián Grebot Ágnes, a vidéki roadshow-kon pedig Hangodi Ágnes tartott részletes ismertetéseket.

A konferenciát **Bakos Klára**, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke zárta az egész programot áttekintő, értékelő összefoglalással. Hangsúlyozta, hogy a könyvtár lehet az az intézmény, amely korszerűen képes elemezni és dinamikus módon képes követni a XXI. század elvárásait. Ehhez a sokrétű feladathoz szükség van arra, hogy a könyvtárosok civil szervezete elősegítse a könyvtáros kompetenciák fejlesztését, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a könyvtárosok megfeleljenek a legkorszerűbb szolgáltatási, különösképpen az információs szolgáltatási kihívásoknak. Ismertette, hogy a program általános áttekintést adó nyitókonferenciával indult, majd az ország hat városában (időrendben: Kaposváron, Békéscsabán, Győrben, Miskolcon, Debrecenben és Gödöllőn) rendezte meg az egyesület – szervezetei és a helyszínt biztosító könyvtárak közreműködésével – azokat a programokat, amelyekre a környező megyékből, sőt határainkon túlról is érkeztek érdeklődő könyvtárosok. Minden helyszínen elhangoztak a Könyvtári Intézet munkatársainak előadásai a könyvtáros kompetenciákról, valamint a digitális írni-olvasni tudásról, az elektronikus ügyintézésről, amelyek a könyvtárosokat új kihívások elé állítják. Mindenütt fórummal zárult a két napos rendezvény első napja, amelyen, miután a könyvtárak előtt álló új lehetőségeket és elvárásokat az MKE elnöke ismertette, mindezt megvitatták a résztvevők is. Népszerű volt a második napon a csapatépítési tréning, hiszen a versenyképesség alapja a csapatmunka, ezt is lehet és kell tanulni. Az MKE „versenyképes projektje” tehát megmozgatta az ország könyvtárosait, nemcsak közvetlenül volt hasznos a szakmának, hanem közvetetten is: hírt adtunk magunkról, mégpedig olyan módon hogy nagyon sok, újabb erőt adó pozitív visszajelzést kaptunk.

Nagy Anikó